

RESUMO DE CONTIDOS

Índice

A chave do tempo.....	2
Dende a Revolución francesa ata Fernando VII.....	2
Dende Isabel II ata o reinado de Alfonso XII.....	2
Dende o reinado de Alfonso XII ata a Segunda República.....	3
Dende a Guerra Civil ata a actualidade.....	3
Explorando a arte!.....	4
Heroínas Galegas!.....	5
Atribución dos recursos incorporados ao documento.....	7

A chave do tempo

Dende a Revolución francesa ata Fernando VII

1789: Comeza a Revolución Francesa

- **1789:** A Revolución Francesa supón o fin da monarquía absoluta e o inicio das ideas de liberdade, igualdade e fraternidade. En España, Carlos IV cerra fronteiras e nomea a Godoy.

1808: Motín de Aranjuez en España

- **1808:** Motín de Aranjuez → Carlos IV abdica en Fernando VII. Napoleón invade e impón a Xosé Bonaparte.

1808 – 1814: Guerra da Independencia Española

- **1808–1814:** Guerra da Independencia. España resístese cos guerrilleiros. En 1812 apróbase a **Constitución de Cádiz**, a primeira en recoñecer dereitos cidadáns.

1814: Regreso de Fernando VII

- **1814:** Fernando VII restaura o absolutismo. O seu reinado divídese en:
 - ◆ **Sexenio Absolutista (1814–1820).**
 - ◆ **Trienio Liberal (1820–1823).**
 - ◆ **Década Ominosa (1823–1833)**, na que se derroga a Lei Sálica para que poida reinar a súa filla Isabel.

Dende Isabel II ata o reinado de Alfonso XII

1833 – 1868: Isabel II

1833 – 1843: Período de Rexencia

- María Cristina e Espartero gobernan por ser Isabel menor.

1843 – 1868: Reinado de Isabel

- Alternancia entre moderados e progresistas. A crise e a Revolución Gloriosa provocan a súa saída.

1869 – 1874: Sexenio Revolucionario

1870 – 1873: Amadeo de Savoia

- Conflitos políticos e sociais. Abdica.

1873 – 1874: Primeira República

- Durou 11 meses. Enfrontamentos internos e inicio da guerra de Cuba.

1875 – 1885: Alfonso XII

- Restauración da monarquía. Alternancia de partidos grazas ao caciquismo.
- Fin da terceira guerra carlista.

- Constitución de 1876 e estabilidade relativa. Morre en 1885 → rexencia de María Cristina.

Dende o reinado de Alfonso XII ata a Segunda República

Restauración

1902 – 1931: Alfonso XIII

- Crise tras a perda de Cuba e Filipinas (1898).
- Continuación do caciquismo e dos problemas sociais.

1923 – 1930: Ditadura de Primo de Rivera

- Disolución das Cortes, suspensión da Constitución, censura. Dimite en 1930.
- En 1931, o triunfo republicano nas eleccións leva á proclamación da Segunda República.

1931 – 1936: Segunda República

- Constitución progresista: dereitos, igualdade, ensino laico, voto feminino.
- Conflitos políticos, polarización social e crise económica.
- En 1936, un golpe militar contra a República inicia a Guerra Civil.

Dende a Guerra Civil ata a actualidade

1936 – 1939: Guerra Civil

- Golpe de Estado e enfrontamento entre nacionalistas e republicanos.
- Batallas decisivas (Madrid, Guernica).
- Triunfo franquista → Franco impón unha ditadura.

1939 – 1975: Ditadura franquista

1939 – 1959: Autarquía

- Autarquía, represión, illamento e pobreza.

1960 – 1975: Política de desenvolvemento

- Desenvolvemento económico, pero sen liberdades. En 1969 nomea como sucesor a Xoán Carlos I.

Transición e consolidación democrática

- Xoán Carlos I promove a transición.
- Adolfo Suárez lidera as reformas: eleccións libres, Constitución de 1978.
- En 1981 fracasa un golpe de Estado.
- España entra na UE (1986).
- En 2014, Xoán Carlos abdica e Felipe VI accede ao trono.

Explorando a arte!

Finais do século XVIII e primeira metade do século XIX

Romanticismo

Caracterízase exaltar os sentimentos, a liberdade individual, a natureza e a imaxinación fronte á razón e ás normas do clasicismo (“Os fusilamentos do 3 de maio” de Francisco de Goya).

Segunda metade do século XIX

Realismo

Pinta a realidade tal e como é, con temas da vida diaria (“Os picapedreiros” de Gustave Courbert).

Impresionismo

Xoga coa luz e as cores ao aire libre (“Impresión, sol nacente” de Claude Monet).

Finais do século XIX e principios do século XX

Postimpresionismo

Máis persoal e expresivo (“A noite estrelada” de Van Gogh).

Século XX e XXI: as vangardas e a súa renovación

Fauvismo

Uso libre da cor para expresar emocións, sen buscar realismo (“Muller con sombreiro” de Henri Matisse).

Cubismo

Representación da realidade con formas xeométricas e múltiples perspectivas (“Guernica” de Pablo Picasso).

Futurismo

Exaltación do movemento, da velocidade e da modernidade (“A cidade que se levanta” de Umberto Boccioni).

Expresionismo

Expresa sentimentos intensos e angustia a través de formas e cores distorsionadas (“O berro” de Edvard Munch).

Dadaísmo

Rebelión artística contra a lóxica e a razón, con obras absurdas e provocadoras (“Fonte” de Marcel Duchamp).

Surrealismo

Explora o subconsciente e os sonhos con imaxes oníricas e inverosímiles (“A persistencia da memoria” de Salvador Dalí).

Arte abstracta

Non representa a realidade; basease en formas, cores e liñas puras (“Composición VIII” de Wassily Kandinsky).

Renovación das vangardas

Novas tendencias que revisan e reinventan as vangardas clásicas con técnicas modernas (“Whaam!” de Roy Lichtenstein.)

Heroínas Galegas!

Concepción Arenal

- Foi unha das primeiras mulleres en estudar na universidade (vestida de home porque non deixaban entrar a mulleres).
- Loitou polos dereitos das mulleres e polos presos.

Rosalía de Castro

- Foi unha das escritoras máis importantes de Galicia.
- Defendeu a lingua galega nun tempo en que estaba prohibida nas escolas.
- Cantares Gallegos (1863) → primeira gran obra en galego na época moderna.

María Vinyals

- Nobre galega que defendeu o dereito das mulleres a estudar e votar.
- Foi unha das primeiras feministas galegas.
- Viviu no Castelo de Soutomaior, que hoxe se pode visitar.

Emilia Pardo Bazán

- Escritora moi famosa e defensora dos dereitos das mulleres.
- Foi a primeira muller en dar clases na Universidade Central de Madrid.
- Loitou para que as mulleres tivesen acceso á educación superior.

Juana de Vega

- Escritora e política liberal.
- Foi preceptora da raíña Isabel II (como profesora).
- Axudou a presos políticos e defendeu os dereitos civís.

María Casares

- Actriz galega que tivo que exiliarse por mor da Guerra Civil.

- Moi recoñecida en Francia.

Maruja Mallo

- Pintora surrealista, amiga de Dalí e Lorca.
- A súa arte é moderna, creativa e rebelde.
- Loitou para que a muller tamén puidese ser artista e libre.

Atribución dos recursos incorporados ao documento

Recursos incorporados por orde de aparición e páxina:

Páxina 4: Francisco Goya. *Fusilamentos do Tres de maio de Francisco de Goya* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:El_Tres_de_Mayo_by_Francisco_de_Goya_from_Prado_thin_black_margin.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Gustave Courbet. *Os picapedreiros* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gustave_Courbet_018.jpg?uselang=es). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Claude Monet. *Impresión, sol nacente* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Claude_Monet,_Impression,_soleil_levant,_1872.jpg?uselang=es). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Vincent van Gogh. *A noite estrelada* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:VanGogh-starry_night_ballance1.jpg?uselang=es). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Henri Matisse. *Muller con sombreiro* (<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Matisse-Woman-with-a-Hat.jpg>). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Jules Verne Times Two. *Guernica* ([https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Guernica_reproduction_on_tiled_wall,_Guernica,_Spain_\(PPL3-Altered\)_julesvernex2.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Guernica_reproduction_on_tiled_wall,_Guernica,_Spain_(PPL3-Altered)_julesvernex2.jpg)). Licenza CC: CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>)

Páxina 5: Umberto Boccioni. *A cidade se levanta* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Immagine-Umberto_boccioni_la_citt%C3%A0_che_sale.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Edvard Munch. *O grito* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Edvard_Munch,_1893,_The_Scream,_oil,_tempera_and_pastel_on_cardboard,_91_x_73_cm,_National_Gallery_of_Norway.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 5: Isra Rulowsinsky. *Fonte* ([https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%22La_fuente%22_de_Marcel_Duchamp_\(Urinario\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%22La_fuente%22_de_Marcel_Duchamp_(Urinario).jpg)). Licenza CC: CC0 1.0 (<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.en>)

Páxina 5: José Luiz. *Reloxo da obra A persistencia da memoria* ([https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%27Time_Profile%27_\(1931\)_by_Salvador_Dal%C3%AD_\(cast_1984_by_Casa_Perseo\)_-_Museo_Soumaya_-_Mexico_2024.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%27Time_Profile%27_(1931)_by_Salvador_Dal%C3%AD_(cast_1984_by_Casa_Perseo)_-_Museo_Soumaya_-_Mexico_2024.jpg)). Licenza CC: CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>)

Páxina 5: Wassily Kandinsky. *Composición VIII* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vassily_Kandinsky,_1923_-_Composition_8,_huile_sur_toile,_140_cm_x_201_cm,_Mus%C3%A9e_Guggenheim,_New_York.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 6: GualdimG. *Whaam!* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Whaam!_-_Roy_Lichtenstein.jpg). Licenza CC: CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en>)

Páxina 6: Unknown author. *Concepción Arenal* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Concepcion_Arenal_1.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 6 Luis Sellier. *Rosalía de Castro* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rosal%C3%ADa_Castro_de_Murgu%C3%ADa_por_Luis_Sellier.jpg). Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 6: Unknown author. *María Vinyals* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:La_Marquesa_de_Ayerbe.jpg).
Licenza CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>).

Páxina 6: Luis Sellier. *Emilia Pardo Bazán*
(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emilia_Pardo_Baz%C3%A1n_por_Luis_Sellier_1885.jpg). Licenza CC:
Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 6: Unknown author. *Juana de Vega* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Juana_de_Vega.jpg). Licenza
CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>).

Páxina 6: Studio Harcourt. *María Casares*
(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casar%C3%A8s_Harcourt_1947.jpg). Licenza CC: Public domain
(<https://creativecommons.org/public-domain/>)

Páxina 6: Autor desconocido. *Maruja Mallo* (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Maruja_Mallo.JPG). Licenza
CC: Public domain (<https://creativecommons.org/public-domain/>)

“Resumo de contidos: A chave do tempo”, do proxecto *cREAgal*, publícase coa [Licenza Creative Commons Recoñecemento Non-comercial Compartir igual 4.0](#)